

Formentera

LES AUS DE
FORMENTERA

Terrol·la capelluda (*Galerida theklae*)

LES AUS DE FORMENTERA

Edita i publica: Consell Insular de
Formentera. Gener 2023.

Fotografies i textos:
Jordi Serapio Riera, Endèmics.

LES AUS DE FORMENTERA

Per als amants de la natura Formentera és una illa que sorprèn a cada passa. La seua situació estratègica, a cavall entre Europa i Àfrica, just al mig d'una de les principals rutes migratòries del món, fa de l'illa un punt important per a l'avifauna europea. Els ecosistemes insulars destaquen, a més, per la seua extrema singularitat. Cadascuna de les illes de la Mediterrània té el seu caràcter i personalitat pròpia, determinada per la seua diversitat biològica i riquesa paisatgística.

Les petites dimensions de l'illa fan possible recórrer-la de cap a cap en un sol dia. Tot i que, per conèixer i gaudir de l'encant dels seus espais naturals, és necessari destinar-hi almenys una setmana completa. I els atractius que hi trobarem varien d'una estació a l'altra. La primavera, que aquí es presenta de forma molt intensa, és un dels millors moments de l'any per conèixer l'illa. Com passa amb els mesos de tardor, també molt favorables per a l'observació d'aus, els passos migratoris incrementen notablement el nombre d'espècies.

La diversitat de la fauna i la flora de Formentera, fortament marcada per la insularitat, i la qualitat dels seus hàbitats constitueixen el motiu pel qual una part important del seu territori es troba inclòs dins la Xarxa Natura 2000. Diferents espais estan qualificats com a Zones d'Especial Protecció per a les Aus, i Llocs d'Importància comunitària.

Llinquer (*Carduelis cannabina*)

ELS ILLOTS DES FREUS:
SANTUARI PER A LES AUS MARINES (pàgina 4)

VOLTA ALS ESTANYS I A LES SALINES (pàgina 8)

RECORREGUT PER
L'ALTIPLÀ DE LA MOLA
(pàgina 14)

PASSEIG PER LA PLANÍCIA
DES CAP DE BARBARIA (pàgina 20)

QUÈ TROBARÀS EN AQUESTA GUIA?

A les pàgines següents us convidam a descobrir les aus i la natura de Formentera. Recorrerem els seus principals espais naturals, des de les extenses platges d'arena blanca i aigües turqueses, als alts penya-segats de la Mola, passant per les zones de conreu, els boscos i garrigues, i els estanys i les salines.

La informació presentada va destinada tant als ornitòlegs experts, que pretenen anotar als seus quaderns de camp algunes de les espècies estrella, com als que s'inicien en l'observació d'aus, o desitgen realitzar només una passejada agradable en contacte amb la natura. La vistosa i icònica sargantana, endèmica de l'illa, ens acompanyarà en totes i cadascuna de les sortides.

De entre les aproximadament **dos-centes espècies d'aus** que poden observar-se al llarg de l'any a Formentera (vegeu annex), cadascuna de les propostes destaca un petit grup per considerar-lo el més emblemàtic o representatiu. En alguns casos es tracta d'espècies que, o són exclusives de l'arxipèlag balear, com l'amençat virot (*Puffinus mauretanicus*), o el ganyet (*Sylvia balearica*), o bé resulten rares o localitzades a altres indrets.

La intenció d'aquesta petita guia no es altra que convidar a gaudir d'una manera respectuosa del patrimoni natural que aquesta illa ofereix. Al mateix temps, vol conscienciar de la seua extrema fragilitat. Al final hi trobareu un recull de **bones pràctiques** per evitar possibles impactes.

ELS ILLOTS DES FREUS

Grup de baldritges (*Calonectris diomedea*)

ELS ILLOTS DES FREUS: SANTUARI PER A LES AUS MARINES

El primer contacte amb les aus i la natura comença ja abans d'arribar a l'illa. El viatge en ferri entre Eivissa i Formentera fa possible observar les aus marines més comunes, i també, depenent de l'època, algunes de les més emblemàtiques, com la baldritja (*Calonectris diomedea*), el virot (*Puffinus mauretanicus*) o la gavina de bec vermell (*Larus audouinii*).

Als Freus, el braç de mar que separa Formentera d'Eivissa, s'hi troba un rosari de petits illots que constitueixen autèntics vergers per a aquestes espècies, i llocs de nidificació de gran importància. S'Espaldell, al costat de llevant, acull durant la primavera una nombrosa colònia de cria de gavina de bec vermell, a més d'algunes desenes de parelles de corbs marins i virots. De la mateixa manera que els petits illots des Penjats i les illes Negres.

S'Espalmador, el més gran dels illots formenterers, és un microcosmos d'una riquesa biològica extraordinària.

Els sistemes dunars de la platja de s'Alga, a s'Espalmador, són un dels millors conservats de les Balears, rere els quals hi creix un valuós savinar costaner, i a l'interior de l'illa s'hi situa una petita zona humida d'aigües salobres, sa Bassa de s'Espalmador, on es concentren i reproduïxen algunes parelles

Colònia reproductora de gavina de bec vermell (*Larus audouinii*) a l'illa de s'Espardell

de les aus aquàtiques més habituals de Formentera: el picaplatges cama-negra (*Charadrius alexandrinus*), l'avisador (*Himantopus himantopus*), o l'àdena blanca (*Tadorna tadorna*). A més, una petita colònia de l'amençat virot cria també als penyals marítims de s'Espalmador que s'observen durant el trajecte en ferri.

Aquest conjunt d'illots, molt transitat a l'estiu per multitud d'embarcacions d'esplai, es troba dins l'àmbit del Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera i està inclòs dins la Xarxa Natura 2000 per tractar-se d'un lloc d'Importància comunitària (LIC), i ser una Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). I la mar que els envolta, per constituir l'hàbitat d'aquestes espècies prioritàries, gaudeix del reconeixement internacional d'una Àrea important per a la Conservació de les Aus (IBA, per les seues sigles en anglès: Important Bird Area).

ESPÈCIES DESTACABLES

- Virot (*Puffinus mauretanicus*)
- Baldritja (*Calonectris diomedea*)
- Fumarell (*Hydrobates pelagicus*)
- Corb marí (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*)
- Gavina de bec vermell (*Larus audouinii*)
- Gavina de peus grocs (*Larus michahellis*)
- Llambritja (*Sterna sandvicensis*)
- Boix (*Sula bassana*)
- Paràsit gros (*Stercorarius skua*)

Gavina de bec vermell (*Larus audouinii*)

VOLTA ALS ESTANYS I A LES SALINES

VOLTA ALS ESTANYS I A LES SALINES DE FORMENTERA

A tocar del port de la Savina hi trobam l'única zona humida de Formentera, formada per dos grans estanys i unes antigues salines. Per als formenterers és un lloc emblemàtic, molt present en la història recent de l'illa, lligada a l'activitat salinera. I és, d'altra banda, l'espai que concentra una major biodiversitat i presenta més possibilitats per a l'observació d'aus. Només travessar en cotxe la carretera que condueix de la Savina al nucli urbà des Pujols ja podem realitzar les primeres observacions de les espècies típiques d'aquesta zona, com els flamencs (*Phoenicopterus roseus*), els avisadors (*Himantopus himantopus*), o les àdenes blanques (*Tadorna tadorna*). És fàcil apreciar a cop d'ull la riquesa natural d'aquest espai.

L'Estany Pudent, l'Estany des Peix, i les Salines Ferrer i Marroig conformen aquesta àrea que forma part del Parc Natural de ses Salines.

Aquest espai protegit engloba a més una part marítima immensa, de gran importància per la presència d'extenses praderies de *Posidonia oceanica*, que són la base de tot l'ecosistema. Sistemes dunars de gran valor precedeixen les platges circumdants de ses Illetes, Llevant i es Cavall d'en Borràs, d'aigües turqueses privilegiades.

Grup de flamencs (*Phoenicopterus roseus*)

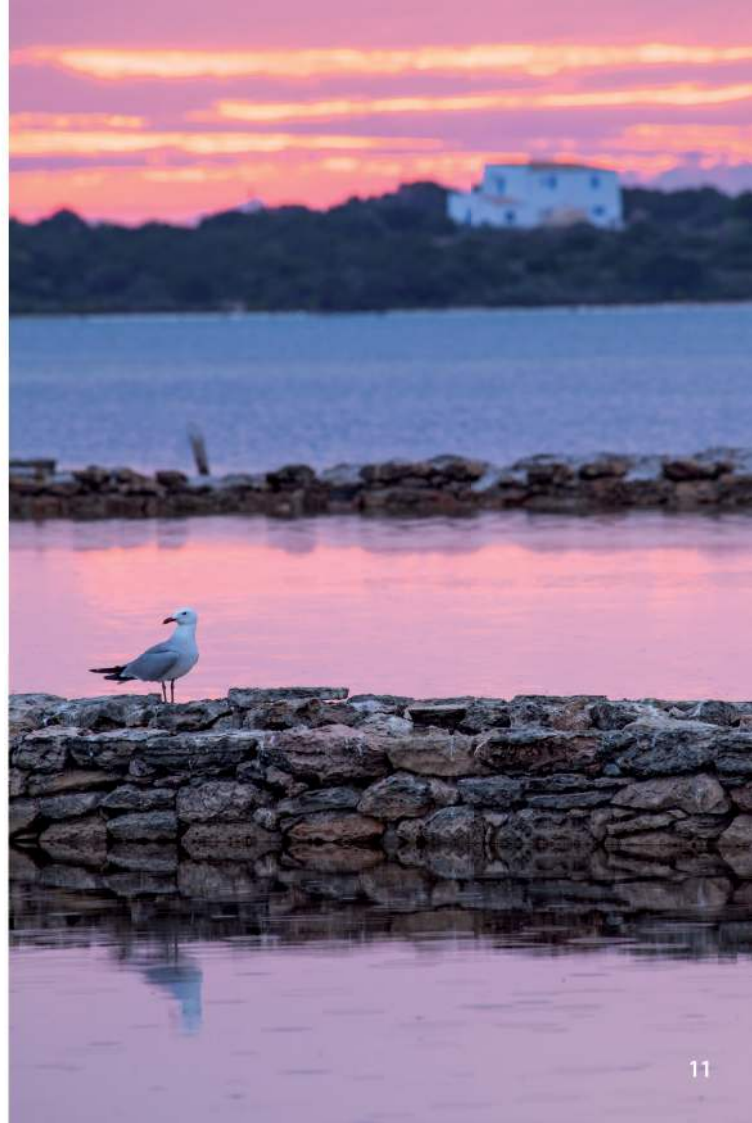
Grup de cabussoneres (*Podiceps nigricollis*) a l'Estany Pudent

Des de temps antics ha estat un lloc d'interacció entre la natura i l'home, que, mitjançant l'explotació de les salines, ha propiciat la creació d'un hàbitat que les aus han sabut aprofitar. Les petites zones humides de la Mediterrània tenen una importància cabdal per a les aus aquàtiques europees. Fugint del fred hivernal, moltes espècies busquen refugi en aquestes àrees del sud d'Europa, sigui per passar-hi l'hivern, o sigui només com a lloc de pas on reposar i alimentar-se per continuar el viatge fins a destins més llunyans.

Recórrer a peu el camí des Brols, que voreja l'Estany Pudent, ens permet observar de ben a prop diferents espècies d'aus limícoles, anàtides o ardèides que s'hi citen anualment. Algunes, com el picaplatges cama-negra (*Charadrius alexandrinus*), són sedentàries, mentre que d'altres es presenten només als mesos d'estiu per nidificar-hi, o bé durant l'hivern. Un grup important d'aus només fa acte de presència de forma esporàdica durant els passos migratoris. És el cas, per exemple, de l'agró roig (*Ardea purpurea*).

L'Estany Pudent acull una de les concentracions de cabussoneres (*Podiceps nigricollis*) més importants d'Europa.

La cabussonera és, a finals d'estiu i durant la tardor, l'espècie més abundant. Alguns anys es compten per milers. Observar-les un dia de calma, amb les aigües de l'estany com un mirall, resulta un espectacle sorprenent.

Picaplatges camanegre (*Charadrius alexandrinus*)

Aquest espai natural acull vida durant tot l'any, però és durant la primavera i la tardor, coincidint amb els passos migratoris, el moment que més diversitat d'espècies podem observar-hi. Tot i així, molts limícoles inicien els moviments postnupcials ja al mes d'agost, moment a partir del qual les voreres dels estanys poden oferir-nos algunes sorpreses interessants.

ESPÈCIES DESTACABLES

Àguila peixetera (*Pandion haliaetus*)

Flamenc (*Phoenicopterus roseus*)

Sorçó (*Anas crecca*)

Àdena blanca (*Tadorna tadorna*)

Cabussonera (*Podiceps nigricollis*)

Bec d'alena (*Recurvirostra avosetta*)

Avisador (*Himantopus himantopus*)

Piclaplatges camanegre (*Charadrius alexandrinus*)

Picaplatges petit (*Charadrius dubius*)

Corriol menut (*Calidris minuta*)

Butxaqueta (*Cisticola juncidis*)

Titina groga (*Motacilla flava*)

Ganyet coa llarga (*Sylvia balearica*)

Ganyet de cap negre (*Sylvia melanocephala*)

Ganyet roig (*Sylvia undata*)

RUTES VERDES:

1 (La Savina - Ses Illetes), **2** (La Savina - Sant Francesc - Es Pujols),

3 (La Savina - Cala Saona), **4** (Sant Francesc - Ses escoles - Can Marroig).

Àdena blanca (*Tadorna tadorna*)

Avisador (*Himantopus himantopus*)

RECORREGUT PER L'ALTIPLÀ DE LA MOLA

RECORREGUT PER L'ALTIPLÀ DE LA MOLA

La Mola forma una unitat amb personalitat pròpia dins l'illa de Formentera. Es tracta de la zona més alta, amb imponents penya-segats que s'alcen sobre el mar formant un gran massís rocallós. Assoleix els 195 metres d'altitud en el seu punt més alt, sa Talaïassa, i presenta una pluviometria lleugerament superior a la de la resta del territori formenterer. La seua riquesa natural i ornitològica rau en la diversitat d'ambients. Vista des del cel sembla un mosaic de terres rogenques destinades al cultiu, petites clapes de vegetació forestal, i alts penya-segats que cauen sobre el mar.

Formentera manté viu el seu esperit rural, i recórrer els caminols interiors de la Mola és, probablement, la millor manera d'impregnar-se'n. Entre els camps de figueres, cereals i vinyes hi podem observar una bona llista d'espècies lligades als entorns rurals: petits estols de cadeneres i altres fringíl·lids, peputs, capsigarany, cagamànecs, etc.

Al poble del Pilar, just a la vora de l'església, hi nidifiquen cada any una parella d'orenelles (*Hirundo rustica*).

Val a dir, que les aus associades a les zones agrícoles es troben actualment en regressió a nivell global. Els canvis en els usos del sòl i la tecnificació de l'activitat agrària són entre d'altres les causants d'aquest declivi.

Entre boscos de pins, savines i altra vegetació arbustiva hi podem observar a plaer els dos sílvids més abundants de l'illa: *Sylvia*

Teulat Iliri (*Petronia petronia*)

Viro (*Puffinus mauretanicus*)

melanocephala i *Sylvia balearica*. A la primavera i a l'estiu crien en aquest hàbitat la torta (*Streptopelia turtur*), i els papamosques grisos (*Muscicapa tyrrhenica balearica*), una subespècie que és endèmica de les Balears. El mussol banyut (*Asio otus*), una espècie mal coneguda i difícil d'observar, situa els seus nius en els pins més espessos.

La naturalesa calcària de les roques que conformen la Mola provoca que els seus penya-segats estiguin plens de forats en forma de grutes i coves. I aquest és el lloc escollit pels virots per establir-hi les seues colònies de cria, i pujar-hi cada any al seu únic poll. El virot és l'au marina més amenaçada d'Europa, un endemisme que a tot el món només es reproduïx a les illes Balears, i es troba en perill crític d'extinció.

Quantitativament, la colònia de virots (*Puffinus mauretanicus*) de la Mola és la més important del món.

La població reproductora total d'aquesta espècie s'estima en 3000 parelles, i només als penya-segats de la Mola n'hi crien 460 (unes 700 parelles a tota l'illa de Formentera incloent-hi les dels illots de s'Espalmador i s'Espardell). Els investigadors estimen que cada any es perd un 14% de la població reproductora, i a aquest ritme el virot podria extingir-se en poc més de 60 anys. La interacció amb la indústria pesquera i la contaminació del mar són algunes de les amenaces que troba al mar obert, on fan vida pràcticament tot l'any. A terra només hi compareixen per nidificar, on els depredadors introduïts per l'home (rates i gats) depreden sobre els seus ous i polls. Actualment es desenvolupa un projecte de conservació per pal·liar algunes d'aquestes amenaces.

Peput (*Upupa epops*)

És una au popular i coneguda per les gents de l'illa, que col·loquialment anomenen als habitants de la Mola amb el gentilici de "virots".

De la mateixa família que els virots, crien també als penya-segats de la Mola les baldritges (*Calonectris diomedea*) i els fumarells (*Hydrobates pelagicus*). A més, un mínim de tres parelles de falcons (*Falco peregrinus*) tenen establerts aquí el seus territoris de cria. Una passejada per la línia dels penya-segats ens permetrà observar i escoltar els reclams característics dels teulats lliris (*Petronia petronia*), el cant aflautat de les merleres blaves (*Monticola solitarius*) o els crits de les falzies (*Apus apus*), totes espècies comunes en aquesta zona.

ESPÈCIES DESTACABLES

Viot (*Puffinus mauretanicus*)

Baldritja (*Calonectris diomedea*)

Fumarell (*Hydrobates pelagicus*)

Falcó (*Falco peregrinus*)

Mussol banyut (*Asio otus*) | Mussol (*Otus scops*)

Xebel·lí (*Burhinus oedicnemus*)

Puput (*Upupa epops*)

Capsigarany (*Lanius senator badius*)

Mèrlera blava (*Monticola solitarius*)

Papamosques (*Muscicapa tyrrhenica balearica*).

Ganyet coa llarga (*Sylvia balearica*)

Ganyet de cap negre (*Sylvia melanocephala*)

Teulat lliri (*Petronia petronia*)

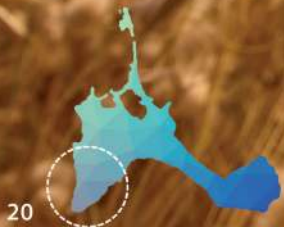
Terrol·la capelluda (*Galerida theklae*)

RUTES VERDES: 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 i 32

Falcó (*Falco peregrinus*)

PASSEIG PER LA PLANÍCIA DES CAP DE BARBARIA

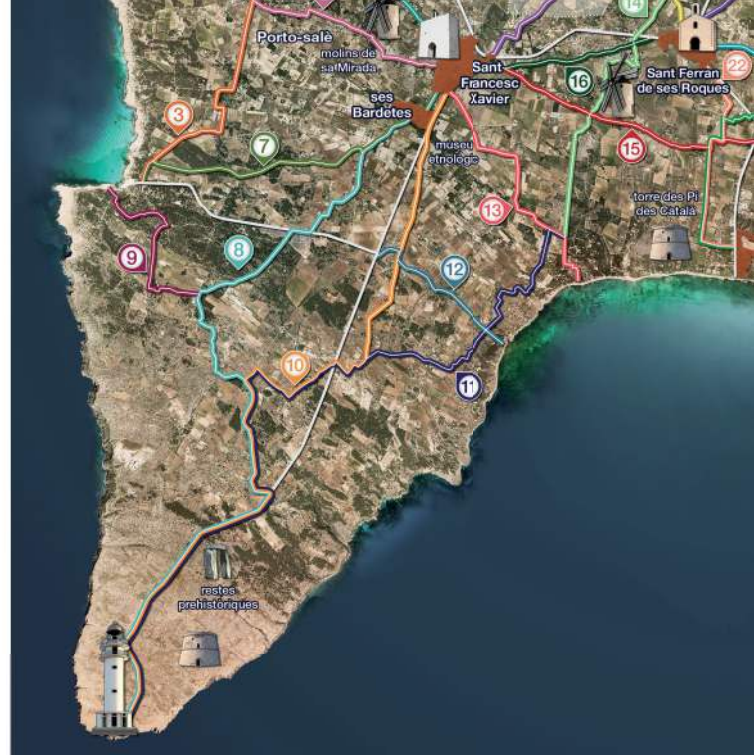
PASSEIG PER LA PLANÍCIA DES CAP DE BARBARIA

L'extrem sud de Formentera és també el punt més meridional de l'arxipèlag balear. Aquesta finca, que fou adquirida pel Govern Balear, rep el nom de sa Tanca d'Allà Dins. A cop d'ull destaca per la seua singularitat paisatgística i aspecte dessolat. Aquí s'hi localitzen el conegut far de Barbaria i una torre de vigilància del segle XVIII.

Rere l'aparença estèril d'aquest indret eixut i pedregós, poblat de vegetació arbustiva modelada pels vents, amb savines, ullastres i romanins, s'hi amaguen algunes espècies d'aus singulars que tenen preferència pels espais oberts. Aquest és l'hàbitat de la terrol·la de cap pla (*Calandrella brachydactyla*), que arriba a la primavera per construir-hi el seu niu, i transformar amb els seus melòdics cants el paisatge sonor de la planura. Es tracta d'una espècie vulnerable i en regressió a escala global, tot i que a Formentera és abundant, i el Cap de Barbaria és el millor lloc per observar-la. La terrol·la capelluda (*Galerida theklae*), de la mateixa família dels al·làudids, també és fàcil de localitzar aquí. És una espècie abundant i present durant tot l'any a diferents indrets de l'illa.

Un ocell emblemàtic que podem
observar a Es Cap és la *Sylvia balearica*

Aquest petit passeriforme, que a Formentera rep el nom ganyet o enganyeta, és de la família dels sílvids, i juntament amb el virot, és una de les dos espècies d'aus endèmiques de les Balears. De caràcter inquiet, el veurem moure's entre els arbusts, o, encara més fàcilment, escoltarem el

Ganyet (*Sylvia balearica*)

cant aspre que els mascles emeten des de dalt de petits atalaies entre la vegetació. És una espècie sedentària, prou abundant a l'illa, que en tot el món només es troba a Formentera, Eivissa i Mallorca: és una de les joies d'observació obligada.

El popular xebel-lí (*Burhinus oedicnemus*) també habita i es reproduïx al Cap de Barbaria, com també ho fa en molts camps de cultiu de l'interior de l'illa.

La planícia des Cap de constitueix
una mena de pista d'aterratge pels
migrants que vénen del sud.

Durant l'inici de la primavera, coincidint amb el pas migratori prenupcial, és fàcil observar-hi petits passeriformes en pas, com les coablanques (*Oenanthe oenanthe* i *Oenanthe hispanica*) o les titines d'estiu (*Anthus campestris*), o alguns rapinyaires com l'àguila calçada (*Aquila pennata*) i els pilots (*Circus sp.*).

El llarg perímetre de costa està format per penyals marítims que assoleixen una altitud que s'aproxima als 40 metres, i on desemboquen algunes petites torrenteres que, quan plou, evacuen les aigües al mar, restant eixutes la resta del temps. Aquesta llarga línia de costa acull poblacions importants de virots, de corbmarins i de cridaneres gavines de peus grocs (*Larus michahellis*). I al menys una parella de falcons (*Falco peregrinus*) tenen en aquests penya-segat el seu territori de cria.

Juvenil de terrol·la de cap pla (*Calandrella brachydactyla*)

Una experiència del tot recomanable, potser inusual per a molts, és visitar el Cap de Barbaria a les fosques. Les nits tranquil·les dels mesos de març i abril ofereixen la possibilitat d'escoltar els cants estrambòtics dels virots. En aquest moment de l'any l'activitat de les colònies de cria es mostra frenètica. A més, la manca quasi total de contaminació lumínica, amb el far de Barbaria com a únic punt de llum, faran de la sortida un autèntic espectacle per als sentits.

ESPÈCIES DESTACABLES

Virots (*Puffinus mauretanicus*)

Corb marí (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*)

Gavina de peus grocs (*Larus michahellis*)

Falcó (*Falco peregrinus*)

Xebel·li (*Burhinus oedicnemus*)

Mèrlera blava (*Monticola solitarius*)

Terrol·la cap pla (*Calandrella brachydactyla*)

Terrol·la capelluda (*Galerida theklae*)

Titina d'estiu (*Anthus campestris*)

Ganyet coa llarga (*Sylvia balearica*)

Ganyet de cap negre (*Sylvia melanocephala*)

Coablanques (*Oenanthe oenanthe* i *Oenanthe hispanica*)

Teulat Iliri (*Petronia petronia*)

Llinquer (*Carduelis cannabina*)

RUTES VERDES: 8, 9, 10, 11 i 12

CODI DE BONES PRÀCTIQUES

Qualsevol activitat que es desenvolupa al medi natural, per inofensiva pugui semblar, pot tenir una sèrie d'impactes negatius cap als hàbitats i les espècies. Formentera és un territori petit i extremadament fràgil. Cal afrontar tota sortida de camp i jornada d'observació seguint un codi de bones pràctiques que asseguri el benestar de les espècies que tractam d'observar, i la conservació dels seus hàbitats. Tots en som responsables en la mesura que ens pertoca. A continuació s'enumeren algunes recomanacions:

El benestar de les aus i la conservació dels espais és sempre la màxima prioritat. Evitau molestar les espècies que tractau d'observar, mantenint una distància de seguretat que no alteri el seu comportament, i especialment durant les èpoques de nidificació i migració.

Respectau les finques privades, i la normativa dels espais naturals protegits. No accedint a llocs restringits, no sortint dels vials acondicionats, etc.

Col·laborau amb l'aportació de dades. Les observacions obtingudes per aficionats de tots els nivells poden esdevenir ciència, i resulten molt útils per al coneixement de la distribució de les espècies, i inclús donen informació sobre problemes globals com el canvi climàtic. Us animan a compartir les vostres observacions amb ornitòlegs locals, o entitats conservacionistes (vegeu enllaços web).

WEBS D'INTERÈS

- Pàgina oficial de turisme de Formentera: www.formentera.es
- Xarxa Natura 2000 a les Illes Balears : www.xarxanatura.es
- Gen gob Eivissa: www.gengob.org
- Registre ornitològic de les illes Balears www.citau.gobmallorca.com
- SEO birdlife: www.seo.org
- Rare birds in Spain: www.rarebirdspain.net
- Balears Natura: www.ca.balearsnatura.com
- Can Marroig (Centre d'interpretació Parc Natural de Ses Salines): Informació i visites, cridar al Parc natural: 971.30.14.60 Ext. 3.

LLISTA COMPLETA DE LES AUS QUE PODEN OBSERVAR-SE A FORMENTERA

Al llarg de l'any és possible observar a Formentera més de 200 espècies d'aus, comptant aquelles que són sedentàries (nidifiquen i passen tot l'any a l'illa), les que venen només a l'hivern, d'altres que es presenten a la primavera i a l'estiu per reproduir-s'hi, i un bon nombre que només apareixen durant els passos migratoris. A aquesta xifra hi hem d'afegir un grup d'aus divagants o accidentals que visiten l'illa de forma irregular i ocasional. Però, qui sap, potser tu pots afegir noves espècies a aquest llistat. L'observació d'aus és sempre una activitat imprevisible!

NOM CIENTÍFIC	NOM POPULAR	ESTÀTUS	NOM CIENTÍFIC	NOM POPULAR	ESTÀTUS
ANATIDAE			ANATIDAE		
☐ <i>Anser albifrons</i>	Oca pradenca	●	☐ <i>Melanitta nigra</i>	Àdena negra	●
☐ <i>Anser anser</i>	Oca vulgar	●	☐ <i>Mergus serrator</i>	Àdena peixetera	● ●
☐ <i>Tadorna tadorna</i>	Àdena blanca	● ● ●	PHASIANIDAE		
☐ <i>Anas penelope</i>	Siulador	● ●	☐ <i>Alectoris rufa</i>	Perdiu	●
☐ <i>Anas strepera</i>	Sorço, solceró,	● ●	☐ <i>Coturnix coturnix</i>	Guatlera	● ●
☐ <i>Anas crecca</i>	Sorço, solceró, xarxet	● ●	☐ <i>Phasianus colchicus</i>	Faisà	●
☐ <i>Anas platyrhynchos</i>	Collverd	●	PODICIPEDIDAE		
☐ <i>Anas acuta</i>	Coe, ànec coallarg	● ●	☐ <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Cabussonera	●
☐ <i>Anas querquedula</i>	Cetla blanca	●	☐ <i>Podiceps cristatus</i>		●
☐ <i>Anas clypeata</i>	Cullerot	● ●	☐ <i>Podiceps nigricollis</i>	Cabussonera	● ● ● ○
☐ <i>Netta rufina</i>	Becvermell	●	PROCELLARIIDAE		
☐ <i>Aythya ferina</i>	Moretó capvermell	● ●	☐ <i>Calonectris diomedea</i>	Baldritja	●
☐ <i>Aythya nyroca</i>	Parda	●	☐ <i>Puffinus mauretanicus</i>	Virots	●
☐ <i>Aythya fuligula</i>	Moretó de plomall	●	☐ <i>Puffinus yelkouan</i>	Virots de llevant	●
☐ <i>Aythya marila</i>	Moretó buixot	●	HYDROBATIDAE		
			☐ <i>Hydrobates pelagicus</i>	Paio, fumarell	●

● SEDENTARI

● ESTIVAL-REPRODUCTOR

● HIVERNANT

● MIGRANT

● ACCIDENTAL

○ NO REPRODUCTOR

LLISTA COMPLETA DE LES AUS QUE PODEN OBSERVAR-SE A FORMENTERA

SULIDAE		
☐ <i>Morus bassanus</i>	Boix, càgano, marcarell	●
PHALACROCORACIDAE		
☐ <i>Phalacrocorax carbo</i>	Corb marí gros	●
☐ <i>Phalacrocorax aristotelis</i>	Corb marí	●
ARDEIDAE		
☐ <i>Botaurus stellaris</i>	Bitó	●
☐ <i>Ixobrychus minutus</i>	Suí	●
☐ <i>Nycticorax nycticorax</i>	Orval	●
☐ <i>Ardeola ralloides</i>	Toret	●
☐ <i>Bubulcus ibis</i>	Esplugabous	● ●
☐ <i>Egretta garzetta</i>	Agró blanc	● ●
☐ <i>Egretta alba</i>	Agró blanc gros	●
☐ <i>Ardea cinerea</i>	Agró	● ●
☐ <i>Ardea purpurea</i>	Agró roig	●
CICONIIDAE		
☐ <i>Ciconia nigra</i>	Cigonya negra	●
☐ <i>Ciconia ciconia</i>	Cigonya	●
☐ <i>Mycteria ibis</i>	Tàntal africà	●
THRESKIORNITHIDAE		
☐ <i>Plegadis falcinellus</i>	Espàtula	●
PHOENICOPTERIDAE		
☐ <i>Phoenicopterus roseus</i>	Flamenc	● ● ○
ACCIPITRIDAE		
☐ <i>Pernis apivorus</i>	Falcó vesper	●
☐ <i>Milvus migrans</i>	Milà negre	●
ACCIPITRIDAE		
☐ <i>Milvus milvus</i>	Milà	●
☐ <i>Gyps fulvus</i>	Voltor	●
☐ <i>Circus gallicus</i>	Àguila marcenca	●
☐ <i>Circus aeruginosus</i>	Pilot, pilot d'àdenes, arpella	● ●
☐ <i>Circus cyaneus</i>	Arpella cendrosa	●
☐ <i>Circus pygargus</i>	Arpella pàl·lida	●
☐ <i>Accipiter nisus</i>	Falcó torter, esparver	● ●
☐ <i>Buteo buteo</i>	Aligot	●
☐ <i>Aquila pennata</i>	Àguila calçada	● ●
PANDIONIDAE		
☐ <i>Pandion haliaetus</i>	Àguila peixetera	● ●
FALCONIDAE		
☐ <i>Falco naumanni</i>	Xoriguer petit	●
☐ <i>Falco tinnunculus</i>	Xoriguer	●
☐ <i>Falco vespertinus</i>	Xoriguer cama-roig	●
☐ <i>Falco columbarius</i>	Esmerla	●
☐ <i>Falco subbuteo</i>	Falconet, falcó mostatxut	●
☐ <i>Falco eleonora</i>	Falcó marí	●
☐ <i>Falco peregrinus</i>	Falcó	●
RALLIDAE		
☐ <i>Rallus aquaticus</i>	Rascló	● ●
☐ <i>Porzana porzana</i>	Rasclot pintant	●
☐ <i>Crex crex</i>	Guatlera maresa	●
☐ <i>Gallinula chloropus</i>	Polla d'aigua	●
☐ <i>Porphyrio porphyrio</i>	Gall faver	●

● SEDENTARI ● ESTIVAL-REPRODUCTOR ● HIVERNANT ● MIGRANT ● ACCIDENTAL ○ NO REPRODUCTOR

LLISTA COMPLETA DE LES AUS QUE PODEN OBSERVAR-SE A FORMENTERA

RALLIDAE			
☐	<i>Fulica atra</i>	Fotja	
GRUIDAE			
☐	<i>Grus grus</i>	Grua	
HAEMATOPODIDAE			
☐	<i>Haematopus ostralegus</i>	Garsa de mar	
RECURVIROSTRIDAE			
☐	<i>Himantopus himantopus</i>	Avisador	
☐	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Bec d'alena	
BURHINIDAE			
☐	<i>Burhinus oedipnemos</i>	Xebel·lí	
GLAREOLIDAE			
☐	<i>Glareola pratincola</i>	Guatlera de mar	
CHARADRIIDAE			
☐	<i>Charadrius dubius</i>	Picaplatges petit	
☐	<i>Charadrius hiaticula</i>	Picaplatges gros	
☐	<i>Charadrius alexandrinus</i>	Picaplatges camanegra	
☐	<i>Charadrius morinellus</i>	Corriol pitgros, full de collar	
☐	<i>Pluvialis apricaria</i>	Martinet	
☐	<i>Pluvialis squatarola</i>	Fuell	
☐	<i>Vanellus vanellus</i>	Juia	
SCOLOPACIDAE			
☐	<i>Calidris canutus</i>	Corriol gros	
☐	<i>Calidris alba</i>	Corriol de tres dits	
☐	<i>Calidris minuta</i>	Corriol petit	
☐	<i>Calidris temminckii</i>	Corriol de Temmink	

SCOLOPACIDAE			
☐	<i>Calidris ferruginea</i>	Corriol becllarg	●
☐	<i>Calidris alpina</i>	Corriol variant	● ●
☐	<i>Philomachus pugnax</i>	Bataillaire	●
☐	<i>Lymnocyrtus minimus</i>	Becassí, cegall menut	●
☐	<i>Gallinago gallinago</i>	Becassí	● ●
☐	<i>Gallinago media</i>	Becassí	●
☐	<i>Scolopax rusticola</i>	Cega	● ●
☐	<i>Limosa limosa</i>	Tètol (cegall) coanegre	●
☐	<i>Limosa lapponica</i>	Tètol (cegall) coabarrat	●
☐	<i>Numenius phaeopus</i>	Pòlit cantaire	●
☐	<i>Numenius arquata</i>	Becut	●
☐	<i>Tringa erythropus</i>	Gamba roja pintada	●
☐	<i>Tringa totanus</i>	Gamba roja	●
☐	<i>Tringa stagnatilis</i>	Gamba verda menuda	●
☐	<i>Tringa nebularia</i>	Gamba verda	● ●
☐	<i>Tringa ochropus</i>	Becassineta	●
☐	<i>Tringa glareola</i>	Valona	●
☐	<i>Actitis hypoleucos</i>	Xivitona	● ●
☐	<i>Arenaria interpres</i>	Remena-rocs	● ●
STERCORARIIDAE			
☐	<i>Stercorarius skua</i>	Paràsit gros	● ●
LARIDAE			
☐	<i>Larus melanocephalus</i>	Gavina de cap negre	● ●
☐	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	Gavina menuda	● ●
☐	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Catràs, gavina d'hivern	● ●

● SEDENTARI

● ESTIVAL-REPRODUCTOR

● HIVERNANT

● MIGRANT

● ACCIDENTAL

○ NO REPRODUCTOR

LLISTA COMPLETA DE LES AUS QUE PODEN OBSERVAR-SE A FORMENTERA

LARIDAE		
☐ <i>Chroicocephalus genei</i>	Gavina de bec prim	●
☐ <i>Larus audouinii</i>	Gavina de bec vermell	● ● ●
☐ <i>Larus michahellis</i>	Gavina de peus grocs	●
☐ <i>Rissa tridactyla</i>	Gavina de tres dits	●
STERNIDAE		
☐ <i>Gelochelidon nilotica</i>	Llambritja de bec negre	●
☐ <i>Hydroprogne caspia</i>	Llambritja de bec vermell	●
☐ <i>Sterna sandvicensis</i>	Llambritja	● ●
☐ <i>Sterna hirundo</i>	Llambritja	●
☐ <i>Sternula albifrons</i>	Llambritja menuda	●
☐ <i>Chlidonias hybrida</i>	Fumarell cara blanc	●
☐ <i>Chlidonias niger</i>	Fumarell	●
☐ <i>Chlidonias leucopterus</i>	Fumarell alablanc	●
ALCIDAE		
☐ <i>Alca torda</i>	Gavot,	● ●
☐ <i>Fratercula arctica</i>	Cadafet	● ●
COLUMBIDAE		
☐ <i>Columba livia</i>	Colom salvatge	●
☐ <i>Columba palumbus</i>	Tudó	●
☐ <i>Streptopelia decaocto</i>	Tòrtola turca	●
☐ <i>Streptopelia turtur</i>	Torta	● ●
STRIGIDAE		
☐ <i>Otus scops</i>	Mussol	●
☐ <i>Athene noctua</i>	Miula	●
☐ <i>Asio otus</i>	Mussol banyut	●
STRIGIDAE		
☐ <i>Asio flammeus</i>	Mussol migrant	●
CUCULIDAE		
☐ <i>Clamator glandarius</i>	Cucull reial	●
☐ <i>Cuculus canorus</i>	Cuc, Cucull	●
TYTONIDAE		
☐ <i>Tyto alba</i>	Olivassa	●
CAPRIMULGIDAE		
☐ <i>Caprimulgus europaeus</i>	Cap de fava	●
APODIDAE		
☐ <i>Apus apus</i>	Falzia	● ●
☐ <i>Apus pallidus</i>	Falzia pàl·lida	●
☐ <i>Apus melba</i>	Falzia reial	●
ALCEDINIDAE		
☐ <i>Alcedo atthis</i>	Blauet	● ●
MEROPIDAE		
☐ <i>Merops apiaster</i>	Abellarol	●
CORACIIDAE		
☐ <i>Coracias garrulus</i>		●
UPUPIDAE		
☐ <i>Upupa epops</i>	Peput	●
PICIDAE		
☐ <i>Jynx torquilla</i>	Formiguer	●
ALAUDIDAE		
☐ <i>Calandrella brachydactyla</i>	Terrol·la cap plà	● ●
☐ <i>Galerida theklae</i>	Terrol·la capelluda	●

● SEDENTARI ● ESTIVAL-REPRODUCTOR ● HIVERNANT ● MIGRANT ● ACCIDENTAL ○ NO REPRODUCTOR

LLISTA COMPLETA DE LES AUS QUE PODEN OBSERVAR-SE A FORMENTERA

ALAUDIDAE			
☐	<i>Alauda arvensis</i>	Terrol·la	● ●
HIRUNDINIDAE			
☐	<i>Riparia riparia</i>	Orenella de vorera	●
☐	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Orenella de roca	●
☐	<i>Hirundo rustica</i>	Orenella	● ●
☐	<i>Cecropis daurica</i>	Orenella dàurica	●
☐	<i>Delichon urbicum</i>	Orenella de cul blanc	● ●
MOTACILLIDAE			
☐	<i>Anthus campestris</i>	Titina d'estiu	● ●
☐	<i>Anthus pratensis</i>	Titina sorda	●
☐	<i>Anthus trivialis</i>	Titina d'arbre	●
☐	<i>Anthus spinoletta</i>	Titina de muntanya	● ●
☐	<i>Motacilla flava</i>	Titina groga	● ●
☐	<i>Motacilla cinerea</i>	Titina de la Mare de Déu	● ●
☐	<i>Motacilla alba</i>	Titineta	● ●
TROGLODYTIDAE			
☐	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Passaforadí, Cargolet	●
PRUNELLIDAE			
☐	<i>Prunella modularis</i>	Xalambri, pardal de bardissa	●
TURDIDAE			
☐	<i>Cercotrichas galactotes</i>	Coadreta	●
☐	<i>Erithacus rubecula</i>	Fredolec, gavatxet roig	● ●
☐	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	●
☐	<i>Luscinia svecica</i>	Blaveta	●
☐	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	Coaroja, fredolec	● ●
TURDIDAE			
☐	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Coaroja, fredlec	●
☐	<i>Saxicola rubetra</i>	Cagamànecs, vitrac	●
☐	<i>Saxicola rubicola</i>	Cagamànec, vitrac	●
☐	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Coablanca	●
☐	<i>Oenanthe hispanica</i>	Coablanca	●
☐	<i>Oenanthe deserti</i>	Coablanca	●
☐	<i>Oenanthe leucura</i>	Mèrlera cablanca	●
☐	<i>Monticola saxatilis</i>	Mèrlera vermella	●
☐	<i>Monticola solitarius</i>	Mèrlera blava	●
☐	<i>Turdus torquatus</i>	Mèrlera de pit blanc	●
☐	<i>Turdus merula</i>	Mèrlera, tord negre	●
☐	<i>Turdus pilaris</i>	Tord burell	● ●
☐	<i>Turdus philomelos</i>	Tord	● ●
☐	<i>Turdus iliacus</i>	Tord ala-roja	● ●
☐	<i>Turdus viscivorus</i>	Griva	● ●
SYLVIIDAE			
☐	<i>Cettia cetti</i>	Rossinyol bord	●
☐	<i>Cisticola juncidis</i>	Butxaqueta	●
☐	<i>Locustella naevia</i>	Boscarler	●
☐	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Buscarla des joncs	●
☐	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Buscarlar de canyar	● ●
☐	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Buscarla grossa	●
☐	<i>Iduna opaca</i>	Bosqueta pàl·lida	●
☐	<i>Hippolais icterina</i>	Bosqueta icterina	●
☐	<i>Hippolais polyglotta</i>	Bosqueta	●

● SEDENTARI

● ESTIVAL-REPRODUCTOR

● HIVERNANT

● MIGRANT

● ACCIDENTAL

○ NO REPRODUCTOR

LLISTA COMPLETA DE LES AUS QUE PODEN OBSERVAR-SE A FORMENTERA

SYLVIIDAE			
☐	<i>Sylvia atricapilla</i>	Ganyet de capell	● ●
☐	<i>Sylvia borin</i>	Ganyet gros	●
☐	<i>Sylvia nisoria</i>	Ganyet esparverenc	●
☐	<i>Sylvia curruca</i>	Ganyet xerraire	●
☐	<i>Sylvia communis</i>	Ganyet	●
☐	<i>Sylvia conspicillata</i>	Ganyet trencamates	●
☐	<i>Sylvia undata</i>	Ganyet roig	● ●
☐	<i>Sylvia balearica</i>	Ganyet / enganyeta	●
☐	<i>Sylvia cantillans</i>	Ganyet de garriga	●
☐	<i>Sylvia melanocephala</i>	Ganyet de cap negre	●
☐	<i>Phylloscopus bonelli</i>	Ull de bou pàl·lid	●
☐	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Ull de bou siulador	●
☐	<i>Phylloscopus collybita</i>	Ull de bou	● ●
☐	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Ull de bou verdós	●
☐	<i>Regulus regulus</i>	Reietó d'hivern	●
☐	<i>Regulus ignicapilla</i>	Reietó	●
MUSCICAPIDAE			
☐	<i>Muscicapa tyrhenica balearica</i>	Papamosques	●
☐	<i>Muscicapa striata</i>	Papamosques	●
☐	<i>Ficedula albicollis</i>	Papamosques de collar	●
☐	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Papamosques negre	●
ORIOLIDAE			
☐	<i>Oriolus oriolus</i>	Pardal cirer, oriol	●
LANIIDAE			
☐	<i>Lanius collurio</i>	Capsigarany roig	●
☐	<i>Lanius meridionalis</i>	Capsigarany meridional	●
☐	<i>Lanius senator</i>	Capsigarany	● ●
CORVIDAE			
☐	<i>Corvus corax</i>	Corb	● ○
STURNIDAE			
☐	<i>Sturnus vulgaris</i>	Estornell	● ●
PASSERIDAE			
☐	<i>Passer domesticus</i>	Teulat	●
☐	<i>Petronia petronia</i>	Teulat lliri	●
FRINGILLIDAE			
☐	<i>Fringilla coelebs</i>	Pinsà	● ●
☐	<i>Serinus serinus</i>	Garrafó	●
☐	<i>Carduelis chloris</i>	Verderol	●
☐	<i>Carduelis carduelis</i>	Cadenera	●
☐	<i>Carduelis spinus</i>	Llogaret	● ●
☐	<i>Carduelis cannabina</i>	Llinquer	●
☐	<i>Coccothraustes</i>		
	<i>coccothraustes</i>	Becgrós	●
EMBERIZIDAE			
☐	<i>Emberiza hortulana</i>	Hortolà	●
☐	<i>Emberiza pusilla</i>	Hortolà menut	●
☐	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Hortolà de canyet	● ●
☐	<i>Emberiza calandra</i>	Cruixidell, sòl·lera	●

● SEDENTARI ● ESTIVAL-REPRODUCTOR ● HIVERNANT ● MIGRANT ● ACCIDENTAL ○ NO REPRODUCTOR

Font: Anuari ornitològic de les Balears, 2016. Grup Balear d'Ornitologia i defensa de la naturalesa

Mèrlera blava (*Monticola solitarius*)

Consell Insular
de Formentera

www.formentera.es

formentera